

Tjänsteskrivelse

2021-01-14

Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämndens
arbetsutskott

Diarienummer: SK-2020/00755

**GVN: Yttrande över remiss från
Utbildningsdepartementet - Samverkande krafter
för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för
elever med svenska som andraspråk (SOU 2020:66).****Förslag till beslut**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att föreslå
Kommunstyrelsen yttrande enligt förslag.

Ärendebeskrivning

Umeå kommun är utsedd till remissinstans för SOU 2020:66 "Samverkande krafter för stärkt kvalitet" som innehåller ett antal förslag som berör utbildning inom komvux för elever med svenska som andraspråk.

Sammanfattning av utredningens innehåll

Utredningen lämnar ett antal förslag inom styrning och ansvarsfördelning kopplat till inrättandet av ett kommunalt språkansvar (KSA), ny reglering av undervisning i svenska för invandrare, digitala studieformer, studieplanering och vägledning, jämställda villkor och kompetens.

Utredningen föreslår:

- Ett ansvar för kommunen att inrätta ett kommunalt språkansvar (KSA), med uppdrag att aktivt verka för att nå de som har rätt till utbildning i svenska för invandrare och motivera till deltagande i utbildning, dokumentera insatserna, samordna olika delar inom komvux, arbetsmarknadsinsatser och socialtjänst, samverka med AF och arbetsgivare, tillsammans med komvux systematiskt följa upp elever från inskrivning och i fyra år framåt.
- Kommunen ska upprätta en handlingsplan för KSA.
- En tidsgräns på fyra år för studier på sfi.
- Krav på kartläggning innan studierna påbörjas.
- Fastställd kurstid och antal verksamhetspoäng för respektive kurs inom sfi.
- Rätt för individen att studera i annan kommun.

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2020/00755

- Ökad restriktivitet vad gäller distansundervisning med rätt för eleven att ha regelbunden direktkontakt med undervisande lärare för alla utbildningar inom komvux
- Ett paket av förslag, riktade till bland annat Skolinspektionen, Skolverket och Lärosäten, för ökad kompetens för undervisning inom sfi och sfi i kombination med annan utbildning.

Yttrande

Umeå kommun ser positivt på merparten av de förslag och de bedömningar som presenteras i utredningen. Utredningens förslag tydliggör att utbildning i svenska för invandrare är en del av komvux, vilket är värdefullt. Många av förslagen bidrar till en tydlighet och en professionalisering av verksamheten med fokus på såväl utveckling av utbildningen som kunskapsutveckling hos eleverna. Umeå kommun välkomnar särskilt förslagen i kap 11 kring kompetens, samt förslaget om fastställd kurstid och verksamhetspoäng.

Synpunkter på kap.6. Kommunalt språkansvar (KSA)

Hemkommunen ska upprätta en handlingsplan för KSA-arbetet som omfattar en beskrivning av uppsökande verksamhet, uppföljning av elever inom KSA-funktionens uppdrag och samverkan med andra aktörer. Det saknas tyvärr en beskrivning av hur samverkan med arbetsförmedlingen kan förbättras. Idag är det svårigheter för kommuner att få information från arbetsförmedlingen om vilka personer som ingår i etablering då myndigheten hänvisar till sekretess. Det gör att kommunens planeringsförutsättningar blir mycket osäkra. Vi önskar ett klagörande av hur information kan föras från en myndighet till en annan.

Angående hemkommunens ansvar för att följa upp sfi-elevernans resultat i kommunens administrativa system för Komvux ser Umeå Kommun stora svårigheter att följa upp de individer som väljer att studera i en annan kommun. Att utredningen inte tydliggör folkhögskolornas roll är något som Umeå kommun ser som en brist.

Utredningen konstaterar att kommunerna redan idag har svåra planeringsförutsättningar för sfi-verksamheten. Att elever då kan välja kommun gör att planeringsförutsättningarna blir ännu sämre. En farhåga som Umeå kommun vill lyfta är att små kommuner kan få svårigheter att upprätthålla en god kvalitet på sina utbildningar då många individer kan komma att välja en utbildning i en närliggande större kommun där arbetsmarknaden är bättre. Umeå kommun vill även belysa risken med att kommuner gör olika bedömningar kring vad som avses med "särskilda skäl" utifrån "personliga förhållanden", något som kan leda till en osäkerhet ur

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2020/00755

rättssynpunkt. KSA-funktionen i hemkommunen har i uppdrag att följa upp studierna tillsammans med komvux i utförarkommunen vilket kan innebära många olika utförare för en KSA i en viss kommun.

KSA blir ett viktigt instrument för kommunerna och därför behöver finansieringen utökas i förhållande till förslaget i utredningen. I utredningens bedömning av konsekvenser (kap 12), görs bedömningen att kommunerna tilldelas motsvarande 100, 50 eller 25 procents tjänst, fördelat efter kommunernas mottagande, med prioritering av kommuner som i andra sammanhang bedöms som särskilt segregerade. Umeå kommun gör bedömningen att uppdraget som KSA förväntas utföra inte kan genomföras på en omfattning som motsvarar mindre än 50 procent. Bedömningen grundar sig på att en stor del av uppdragen är uppsökande verksamhet och samverkan, både internt i kommunen och med andra kommuner och externa samverkansparter.

Synpunkter på kap 7. Vägledning och studieplanering

Utredningen räknar upp ett antal områden där studie- och yrkesvägledarens roll är viktig. Det handlar bl a om kunskap om utbildningsystem i olika länder och interkulturella perspektiv. Umeå kommun önskar med anledning av detta att Skolverket ges i uppdrag att erbjuda utbildningar gällande utbildningssystem i andra länder samt interkulturell kompetens.

Förslaget om obligatorisk kartläggning vid utbildningsstart med fokus på litteracitet på elevers modersmål är bra. Umeå kommuns anser att utredningens beräkning av ersättningsnivå inte blir tillräcklig då den utgår från bedömning att endast 20 procent av eleverna inte ingår i etableringen, en förhållandevis låg siffra utifrån den erfarenhet Umeå kommun har. Umeå kommun anser att det är bra och viktigt att den individuella studieplanen (ISP) ska innehålla en individuell progressionsplanering (IPP) som tas fram av lärare och elev i samverkan. Det kan öka elevens delaktighet och förståelse kring sin egen progression och verkar motivationshöjande för eleven. Lärare kan ta del av ISP och bör jobba vidare med det i undervisningen. Umeå kommun anser att det är en överhängande risk att den administrativa bördan för pedagoger ökar. Här behöver man göra en avvägning i vilken form IPP ska finnas. Mottagande lärare kommer alltid att behöva göra en egen bedömning. Umeå kommun gör även bedömningen att förslaget inte är kostnadsneutralt utan skulle generera ett behov av tillskott i budget för kommunerna utifrån förslaget

Synpunkter på Kap 9. Digitala studieformer

När det gäller förslaget om obligatorisk direktkontakt med lärare för alla utbildningar inom komvux delar inte Umeå kommun utredningens bedömning utan menar att det redan idag görs en bedömning av vilka behov den enskilde eleven har och studierna läggs upp därefter. Förslaget

Tjänsteskrivelse

Dnr: SK-2020/00755

är också en kostnadsdrivande åtgärd som inte alls behandlas i avsnittet om konsekvenser för kommunerna.

Umeå kommun ser positivt på att utredningen lägger förslag om att reglera distansundervisning inom sfi tydligare. Idag görs det olika i kommuner och av andra anordnare och likvärdighet/tydlighet saknas. Det hänger också ihop med förslagen att sfi får verksamhetspoäng (VP) då man lättare kan avgöra studietakt och beräknad kurstid även för distansundervisning.

Beslutsunderlag

Bilaga: Remiss - Samverkande krafter för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk (SOU 2020:66)

Beredningsansvarig

Åza Hortell, områdeschef

Beslutet ska skickas till

KS-diarium

Svaren lämnas i bearbetningsbar form (t.ex. wordformat)

till u.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till

anita.carlstedt@regeringskansliet.se.

Ange diarienummer U2020/06271 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Ann-Christine Gradin
utbildningsdirektör

Nicklas Wallmark
biträdande
utbildningsdirektör